

İSLAM FIKHINDA 'ŞEHİD'

03

Falan Şehiddir
Demenin Hükümü

TARİK EBU ABDULLAH

ilimvecihad.com

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّيَ الْأَكْبَرُ

Allah (*subhanehu ve teâlâ*) cihadı Tevhidin ikamesi ve şirkin izalesi için teşri kılmıştır. Bu en yüce gayeye hizmet ettiğinden dolayı cihad İslam dininde en üstün amellerden olmuştur. Hatta Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in buyurduğu gibi İslam'ın zirvesidir. Ona ancak en faziletliiler ulaşabilir.

Bu ehemmiyetinden ötürü Allah (*subhanehu ve teâlâ*) cihad ibadetini İslam ümmetine emretmiştir. Her emirde olduğu gibi cihad emri de bazı zorluklar ve sıkıntılarla beraber teklif edilmiştir. Din külfettir. Bu yüce ibadet nefse en kıymetli olanları feda etmeye çağırır... Canı, ehli ve malı. Karşılığı ise idrakimiz aciz kalacak kadar kıymetlidir... Allah yolunda şehadet, Nimetler içinde ebedi bir hayat.

Evet, canlarını ve mallarını Allah'ın dini uğruna feda edenler *"Allah'ın kendi fazlından onlara verdikleriyle sevinç içindedirler. Onlara arkalarından henüz ulaşmayanlara müjdelemeyi isterler ki onlara hiç bir korku yoktur, mahzun da olacak değillerdir. Onlar, Allah'tan bir nimeti, bir fazlı ve gerçekten Allah'ın müminlerin ecrini boşa çıkarmadığını müjdelemektedirler."*¹

Allah yolunda şehadetin faziletini anlatan bir çok nass vardır. Mükâfatı çok büyüktür, zira hizmet ettiği gaye ve uğruna çekilen zorluklar hakikaten çok bü-

1. Âl-i İmran Sûresi, 170. Ayet Meali

yüktürler. Belki şehidliğin yüceliğini en çok beyan eden nass şudur:

İmam el-Buhari (*rahimehullah*)'ın Ebu Hureyre (*radıyallahu anhu*) yoluyla rivayet ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyuruyor: **“Ümmetime meşakkat verecek olmasaydım, hiçbir cihad müfrezesinin arkasından geri kalmazdım. Yemin olsun ki Allah yolunda öldürülüp diriltilmemi, sonra tekrar öldürülüp diriltilmemi, sonra tekrar öldürülmemi çok isterdim!”**

Allah (*azze ve celle*)'nin Halil'i, O'na en yakın olan, O'nu en iyi tanıyan ve O'nun en çok sevdiğini en iyi bilen Rasûlü Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*) cihad etmeyi ve bu yolda şehid olmayı arzulamış ve temenni etmiştir. Bu ibadetin âlemlerin Rabbi katında değerini, kulluk şuuruna sahip olan müslümanın indinde ehemmiyeti ve terettüp eden fazileti daha belirgin ifade edecek ne olabilir ki? Muhakkak ki kendini Rabbine yakın hissedenden her Müslüman şehadeti arzular. Ne kadar yakın ise o kadar arzular.

Elbette şu gurbetin biteceği gün gelecek

Şu fakir, aciz ve günahkâr nefis Rabbine dönecek

Sahibinin huzurunda şahitlik edilecek

O gün kanı lehine şahit olanın yüzü gülecek

Rabbinin rızasını, merhametini ve engin nimetlerini müşahede edecek

Canı ve malıyla dünya hayatında Rabbinin dinine sıdken muhafız olmuş olanın

Mev'ud hatmine Rabbi katından gelen muhafızlar şahitlik edecek

Yeryüzü, kanından kurumadan önce iki dilber cennet hulleleri ile ona koşacak

Her şey ona hayırlı son ile şahitlik edecek

“O halde yarışanlar bunun için yarışsınlar”

Allah yolunda şehadetin izzetini anlatmaktan her kalem aciz kalır. Ancak kılıcını kâfirlere indirdiği darbe izleri ile süslemiş, rengi kan ve kokusu misk olan şehidin kanı Allah yolunda şehadetin yüceliğini yazabilir.

Allah (*subhanehu ve teâlâ*) bize merhamet etti, bizi nimetlendirdiği kullarının, Rasûlü Muhammed (*salallahu aleyhi ve sellem*)’in, ashabının ve onlara tabi olanların yoluna, cihad yoluna hidayet etti. Bize düşen bu nimetine şükretmek, bu yolda sabretmek, sebat etmek, hayırlı sonu arzulamak ve cihad meydanlarında aramaktır. Muhakkak ki şehadete en yakın yerler cihad meydanlarıdır.

Ey meydanların ehli! Müjdeler olsun size, “*muhakkak ki Allah, müminlerden, karşılığında onlara cenneti vermek üzere, canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler. (Bu,) Tevrat’ta, İncil’de ve Kuran’da O’nun üzerine gerçek olan bir vaaddir. Allah’tan daha çok ahbine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığımız bu alışverişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur.*” “*Rasûl ve onunla birlikte olan müminler, mallarıyla ve canlarıyla cihad ettiler; işte bütün hayırlar onlarındır ve kurtuluşa erenler onlardır. Allah onlar için ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırladı. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur.*”²

2. Tevbe Süresi, 111. Ayet Meali

Şehadet ve şehid bize uzak ve yabancı isimler değiller, bilakis âdeta günlük hayatımızı belirleyen isimlerdir. Dolayısıyla bu hususta bilgi sahibi olmamız lazımdır. Bunun için şehidlikle alakalı hükümleri ihtiva eden birkaç sayfa doldurmak istedim. İmkân buldukça şehidlik ve ahkâmıyla alakalı meseleleri yazmaya çalışacağım inşaAllah. Tevfik ve yardım Allah'tandır.

İSLAM FIKHINDA “ŞEHİD”

03

Falan Şehiddir Demenin Hükümü

ilimvecihad.com

سَمَرُ الشَّهِيدِ الرَّسُولِ وَالرَّسُولِ

Şehidlik dinimizde yüce bir mertebedir. Şehidin ayette nebiler ve siddıklardan sonra zikredilmesi onun yüceliğini ifade etmek için kâfidir. Allah (*subhanehu ve teâlâ*) şöyle buyuruyor:

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ
وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا

*“Kim Allah’a ve Rasûl’e itaat ederse, işte onlar Allah’ın kendilerine nimet verdiği nebiler, siddıklar, şehidler ve salihlerle beraberdir. Onlar ne iyi arkadaşlardır.”*³

Bu özelliği şehidin dünya ve ahiret ahkâmına da yansımasıdır. Şehid yıkanmaz, kefenlenmez, cenazesi kılınmaz, düştüğü yere defnedilir, günahları bağışlanır, kabir ve sorgulama fitnesinden korunur, ebedi hayata geçinceye kadar yeşil kuşlarda cennetten nimetlenir ve nasslarda zikri geçen diğer dünyevi ve uhrevi nimetler... Hepsi şehide tahsis edilmiştir. Şu halde muayyen bir kişiye şehiddir denildiği zaman bu şeri isme taalluk eden dünyevi ve uhrevi hükümleri de kişi için kesinleştirmiş olur muyuz? Falan şehiddir dememiz bu manaya mı gelir? Genel itibarıyla falan şehiddir demek caiz mi değil mi? Bu yazının konusu inşaAllah bu olacak.

1. Nisa Sûresi, 69. Ayet Meali

Bu Sorulara Cevap Vermeden Evvel Kısa Bir İzahta Bulunmamda Fayda Olacak:

Şehid bir isimdir. Bir ismin içeriğini ve sınırlarını belirleyen lugat, örf ve şeriattır. Şeriat bir ismin hakikatini belirlemiş ise lugavi ve örfi hakikatine iltifat edilmez. Bunda ihtilaf yoktur.

Şehid ismine gelince o şeri bir isimdir. Bunun manası Şari şehid isminin sınırlarını koymuş olmasıdır.

İmam Ebu Davud (*rahimehullah*)'ın Said bin Zeyd (*radıyallahu anhu*) yoluyla tahriç ettiği sahih hadiste Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyuruyor: “*Malı uğrunda öldürülen şehiddir, ehli uğrunda öldürülen şehiddir. Canı uğrunda veyahut dini uğrunda öldürülen şehiddir.*”

Bu hadisin ifadesiyle kişinin fukahanın sâil olarak adlandırdıkları zalim saldırgandan malını müdafaa etmek için, ailesini, canını ve dinini müdafaa etmek için savaşıması caizdir, hatta duruma göre vaciptir. Bunu yaparken öldürülürse şehiddir.

İmam Ebu Davud ve İmam el-Hakim (*rahimehullah*)'ın Ebu Malik el-Eşari (*radıyallahu anh*) yoluyla tahriç ettikleri ve İmam el-Hakim (*rahimehullah*)'ın “Muslim’in şartlarına göre sahihtir” dediği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyuruyor: “*Her kim Allah yolunda (cihada) çıkar da ölürse veya öldürülürse şehiddir. Veyahut atı ya da devesi onu atar boynunu kırar veya zehirli bir hayvan onu sokar veya yatağında ölürse veya Allah’ın dilediği bir ölümle ölürse, o kimse şehiddir. Onun için cennet vardır.*”

Bu hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Allah yolunda cihada çıkmış ve düşman eliyle değil Allah (*azze ve celle*)'nin dilediği başka sebeplerle ölmüş kişinin şehid olduğunu buyuruyor.

İmam Malik (*rahimehullah*)'ın Cabir bin Atik (*radıyallahu anhu*) yoluyla tahriç ettiği sahih hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyuruyor: “Allah yolunda ölenlerin dışında yedi tür şehid vardır: Taun hastalığından ölen şehiddir. Suda boğulan şehiddir. Zatu'l-cenb (göğüs zarı iltihabı) hastalığından ölen şehiddir. Karnında sancı sebebiyle ölen şehiddir. Yangında ölen şehiddir. Yıkık altında ölen şehiddir. (Hamilelikte veya doğumda veya bekâr) ölen kadın şehiddir.”

Bu hadis Allah yolunda ölme dışında zikri geçen sebeplerden ötürü ölenin şehid olacağına dair delildir.

Ulema bu sebeplerden başkasını da şehadeti sağlayan sebepler olarak zikretmişlerdir, lakin dayandıkları hadisler ya zayıftır ya uydurmadır. Tabii yukarıda zikredilen şehadetler hepsi aynı derecede değildir. Şüphesiz en üstünü ve tek olarak dünya ahkâmı terettüp eden marekede şehid düşendir. Diğerlerine gelince onlara şehid diyoruz, zira Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) onları şehid olarak isimlendirmiştir. Fakat dünya ahkâmında diğer ölümlerden farkları yoktur. İlkleri ulemanın dünya ve ahiret ve dünya şehidleri olarak isimlendirdikleri, sonuncular da ahiret şehidleri dedikleridir. Bu hususu inşaAllah yeri geldiğinde daha ayrıntılı ele alacağım. Burada sadece ifade temek istediğim Şari'nin şehidliğinden haber vermediğini şehid olarak isimlendirmenin asla caiz olmayışıdır.

Hele bu ölede İslam vasfı dahi bulunmuyor ise. Zamanımızda Müslümanlara karşı savaşılan tağutun askerleri veya komünizm, demokrasi, kemalizm, milliyetçi faşizm, hür düşünce veya modernizm yolunda ölen leşler... Bunların hayırlı sonlarına kim şahitlik etmiş? Biz değil! Bunlar şehid değil ancak şaki sefillerdir.

Bu önemli bir husustur, zira hüküm isme terettüp eder. Bir şahsa verilmiş olan isme göre o kişi için ahkâm var olacak. Müslüman dediğin kişi için canının, malının ve ırzının haramlığı gibi, dostluğun vacipliği ve düşmanlığın haramlığı gibi hükümler var olacak. Müslüman dediğin bir kişinin arkasında namazı meşru bir sebep olmaksızın terk etmek veya velayetini kabul etmemek caiz olmaz. Bu fıkhi hükümlerin tayininde asıl olan kişinin zahir halidir. Zira fıkhi hükümler insanın zahir haline taalluk eder.

Kâfir olarak isimlendirdiğin bir kişinin ise aslen canı ve malı helaldir. Düşmanlık vacip, dostluk haramdır. Kâfirin arkasında namaz kılmak veya velayetini kabul etmek caiz değildir.

Vaciplik ve haramlık gibi veya sıhhat ve batıllık gibi teklifi ve vadaî hükümleri neye göre ispat ettik? Kişiyeye verdiğimiz isme göre. Burada isim ve hükümler bahsinin ne kadar önemli olduğu anlaşılıyor. Al-lame Abdullatif bin Abdurrahman bin Hasan (*rahimellallah*) şöyle der: “Ümmetin nicesi (ismin) sınır ve hakikatlerinde bilgisizliklerinden dolayı helak olmuştur. Nicesi de bundan dolayı hataya, şüpheye ve anlaşmazlıklara düşmüştür. Bunun örneği İslam ve şirkîttir, ikisi birbirine zıttır, bir araya gelmezler ve ikisi de aynı anda kalkmaz. İslam ve şirkîttir veya ikisinden birinin hakikatlerindeki cehalet insanlardan

birçoğunu şirke ve salihlere ibadet etmeye düşürmüştür. Bunun sebebi hakikatlerin ve mefhumların bilinmemesidir.” İmam ibni Teymiyye (*rahimehullah*) da şöyle diyor: “Kitap ve Sünnet’te hükümlerin taalluk ettiği isimlerin bir kısmının sınırı ve içeriği şeriatla bilinir, bunları Allah ve Rasûlü beyan etmiştir, mesela namaz, zekât, oruç, hac, iman, İslam, küfür ve nifak isimleri gibi.

Bir kısmının sınırı da lugat ile bilinir, mesela güneş, ay, gökyüzü, yeryüzü, kara ve deniz isimleri gibi. Bir kısmının sınırı da insanların adetlerinden ve örflerinden alınır ve adetlere göre çeşitlilik arz ederler. Mesela satış, nikâh, kabzetme, dirhem ve dinar gibi. Bu ve buna benzer isimlere Şari’ sınır koymamıştır ve lügatçiler de bu isimlere takdir edilen sınırlar hususunda hemfikir olmamışlardır, aksine bu isimlerin takdiri ve vasfı insanların adetlerine göre değişmiştir. Birinci kısım isimleri Allah ve Rasûlü beyan etmişlerdir. İkinci ve üçüncü kısım isimlerin içeriklerini de sahabe ve tabiin bildirmiştir.” Başka bir yerde de şöyle diyor: “Kişinin müslüman, yahudi veya hıristiyan olması veya başka bir dini isim alması, itikadından, iradesinden, sözünden ve amelinden dolayı, bizzat kendisine taalluk eden bir hükümdür.”

Bunun gibi şehid ismi de doğrudan insanın itikadından ve amelinden haber veren bir isimdir ve ancak Şari’nin koyduğu sınırlar dâhilinde kullanılabilir. Aslen Müslüman olmayan ve tağut yolunda savaşan veya ölen bir kişinin şehid olarak isimlendirilmesi asla caiz değildir.

Bu Kısa İzahtan Sonra:

Muayyen bir kişi için falan şehiddir demenin hükmü hakkında bir kısım ulema bu caiz değildir derken ulemanın ekseri şartlar oluşmuş ve engeller kalkmış ise cevaz veriyorlar.

Falan şehiddir demenin caiz olmadığını savunan âlimlere göre böyle bir tesmiye bir, nas ile nahye-dilmiştir ve iki, muayyen bir kişi için uhrevi bir hali kesinleştirmek olur ki bu Ehl-i Sünnetin akidesi değildir. Ancak Şari'nin haber verdikleri hariç.

Mesela masumun (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in diliyle cennet veya cehennem ile müjdelenmiş olunanlar gibi. Bunların kesin akıbetlerinden haber vermekte bir beis yoktur, çünkü bu konuda Kendisinden başka bilgi sahibi olmayan Allah (*subhanehu ve teâlâ*) onların akıbetlerini ya Kuran'ın veya Rasûlünün (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in diliyle beyan buyurmuştur.

Bu Görüşün En Güçlü Delilleri Şunlardır:

Bir. İmam el-Buhari (*rahimehullah*)'ın Ebu Hureyre (*radiyallahu anhu*) yoluyla tahriç ettiği hadiste Rasûlallah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyuruyor:

اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ
يُكَلِّمُ فِي سَبِيلِهِ

“Allah kendi yolunda cihad edenleri en iyi bilendir ve Allah kendi yolunda yaralananları en iyi bilendir.”

Yani, her ne kadar Allah yolunda cihad edenin ve yaralananın zahir hali Allah için olması olsa da ve zahir Allah yolunda ölüm şahadet olsa da ölenin haki-

ki halini Allah (*azze ve celle*) daha iyi bilir. Ganimet için, şöhret için, makam için savaşmış olması da muhtemeldir. Dolayısıyla muayyen bir şahıs için şehiddir demek yanlışır, lakin mutlak olarak Allah yolunda ölen şehiddir demek doğrudur.

İki. İmam el-Buhari (*rahimehullah*)'ın Ebu Hazim yoluyla tahriç ettiği hadiste Sehl bin Sad es-Saidi (*radıyallahu anhu*) şöyle diyor:

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ،
 ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّقَى هُوَ
 وَالْمُشْرِكُونَ فَاقْتَتَلُوا فَلَمَّا مَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَسْكَرِهِ وَمَالَ الْآخَرُونَ إِلَى
 عَسْكَرِهِمْ وَفِي أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ لَا يَدْعُ لَهُمْ شَاذَةً ، وَلَا فَاذَةً
 إِلَّا اتَّبَعَهَا يَضْرِبُهَا بِسَيْفِهِ فَقَالَ مَا أَجْزَأَ مِنَّا الْيَوْمَ
 أَحَدٌ كَمَا أَجْزَأَ فُلَانٌ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ
 الْقَوْمِ أَنَا صَاحِبُهُ قَالَ فَخَرَجَ مَعَهُ كَلَّمَا وَقَفَ وَقَفَ
 مَعَهُ ، وَإِذَا أَسْرَعَ أَسْرَعَ مَعَهُ قَالَ فَجَرِحَ الرَّجُلُ
 جُرْحًا شَدِيدًا فَاسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ فَوَضَعَ نَصْلَ سَيْفِهِ
 بِالْأَرْضِ وَذُبَابُهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ ثُمَّ تَحَامَلَ عَلَى سَيْفِهِ
 فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَخَرَجَ الرَّجُلُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ قَالَ وَمَا
 ذَاكَ قَالَ الرَّجُلُ الَّذِي ذَكَرْتَ أَنفَأَ أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ
 فَأَعْظَمَ النَّاسُ ذَلِكَ فَقُلْتُ أَنَا لَكُمْ بِهِ فَخَرَجْتُ
 فِي طَلَبِهِ ثُمَّ جَرِحَ جُرْحًا شَدِيدًا فَاسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ

فَوَضَعَ نَضْلَ سَيْفِهِ فِي الْأَرْضِ وَذَبَابَهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ
 ثُمَّ تَحَامَلَ عَلَيْهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ ذَلِكَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ
 عَمَلًا أَهْلَ الْجَنَّةِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ
 النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلًا أَهْلَ النَّارِ فِيمَا يَبْدُو
 لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

“Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ve Müşrikler karşılaşmış savaştılar. Günün sonunda Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) kendi askerlerinin arasına, düşman tarafı da kendi askerlerinin arasına dönmüşlerdi. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in ashâbı içinde bir adam vardı ki, o, düşman ordusundan ayrı düşen yahut orduya katılmamış bulunan her bir düşmanın arkasını bırakmayıp takip ediyor ve onu kılıcıyla vuruyordu. Birisi onun hakkında şöyle dedi: “Bu gün bizden hiçbir kişi filan gibi (kahramanlıkta) yeterli gelmedi!” Bunun üzerine Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) “*Fakat o cehennem ehliendir!*” buyurdu. Bunun üzerine adamlardan birisi “Ben o kimseyle beraber olup onu gözleyeceğim” dedi ve onun beraberinde savaşa çıktı ve adam nerde durduysa o da onunla beraber durdu. Adam nerede koştuysa o da onun beraberinde koştu. Nihayet izlediği kimse ağır bir şekilde yaralandı ve bundan ötürü ölümünü hızlandırmak istedi de kılıcının demirini yere koydu, kılıcın sivri tarafını da iki memesi arasına koydu, sonra kılıcın üstüne meyledip yüklendi. Ve bu surette kendini öldürdü. Bunun üzerine onu izleyen kişi Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in yanına vardı ve “Şehadet ederim ki, sen muhakkak Allah’ın Rasûlüsün” dedi. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*): “*Bunun sebebi nedir?*” diye sordu. Adam şöyle dedi: “Biraz

evvel şu cehennem ehlinde olduğunu söylediğin kişi; işte onun hakkında verdiğiniz haberi insanlar büyüttü. Ben de: Ben sizin için bu adamı izleyip gözetleyeceğim dedim. Ve hakikaten arkası sıra çıkıp, onun her hareketini araştırdım. Sonunda bu adam ağır şekilde yaralandı. Ve ölümün çabuk gelmesini isteyerek kılıcının demirini yere, keskin ağzını da iki memesi arasına koydu. Sonra kılıcının üstüne meyledip yüklendi. Ve bu surette kendisini öldürdü.” Bunun üzerine Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurdu: **“Şüphesiz insanlardan öylesi vardır ki, insanlara görünen işlerde cennet ehline yaraşan işler yapar. Hâlbuki o, cehennem ehlidir. Ve yine insanlardan öyle kimse vardır ki, insanlara görünen işlerde cehennem ehlinin yapacağı işler yapar. Hâlbuki o, cennet ehlidir”** buyurdu.”

Bu hadisle bir önceki hadisi İmam el-Buhari (*rahimehullah*) “Falan kişi şehiddir denilmez babı” altında getirmiştir ve muayyen bir kişi için şehidliğine şahitlik edilmeyeceğine delil getirmiştir.

Üç. İmam en-Nesei (*rahimehullah*)’ın Ebu’l-Acfa es-Sulemi yoluyla tahriç ettiği hasen eserde Ömer (*radıyallahu anhu*) hutbede şöyle diyor: “... Konuştukları sözlerden birisi de şudur: Savaşlarda ölen ve öldürülen her bir kimse için öldü, şehid oldu demenizdir. Belki de o söylediğiniz kimse hayvanını altın ve gümüş ile yüklemek niyetiyle çıkmıştır, ticaret için savaşa katılmıştır. Dolayısıyla böyle demeyin. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in dediği gibi deyin. O **“Kim Allah yolunda öldürülür veya ölürse cennettedir”** buyurmuştu.”

Bu eserde muayyen kişiye değil, ancak mutlak olarak şehadete şahitlik etmeye delil vardır.

Sözün sahibi her ne kadar Ömer (*radıyallahu anhu*) olsa da birçok sahabe (*radıyallahu anhum*) hutbede hazır olmuşlardır ve aralarından bu söze karşı çıkmış olan birisi bilinmemiştir.

Falan şehiddir demeye cevaz verenlere gelince, sahabe (*radıyallahu anhum*)’un, tabiinin ve onlardan sonra gelen İslam uleması (*rahimehumallah*)’ın muayyen şahıslar için şehadetlerine şahitlik etmiş olmalarını delil getirirler. Eğer durum men edenlerin dediği gibi olsaydı, sahabe (*radıyallahu anhum*) muayyen kişiler için falan şehiddir demezlerdi. Onlardan bu manada gelen nakiller sayılmayacak kadar çoktur. Sadece birkaç tanesi şunlardır:

İmam el-Hakim (*rahimehullah*)’ın tahriç ettiği eserde Abdullah bin Cafer (*radıyallahu anhu*)’ya Kusem bin Abbas (*radıyallahu anhu*)’nun ameli sorulduğunda “O şehid oldu” diyor.

İmam ibnu Hibban (*rahimehullah*)’ın tahriç ettiği uzun eserde Mikal bin Mukarrin (*radıyallahu anhu*)’ya kardeşi Numan bin Mukarrin (*radıyallahu anhu*) sorulduğunda şöyle diyor: “İşte emiriniz! Allah onun gözlerini zafer ile aydın kıldı ve işini şehadet ile tamamlamıştır.”

İmam el-Hakim (*rahimehullah*)’ın tahriç ettiği eserde ibni Abbas (*radıyallahu anhu*) şöyle diyor: “Ebu Huzeyfe bin Utbe bin Rabi’ Yemame gününde şehid olarak öldürülmüştür.”

Doğrusu, sahabenin ve onlardan sonra gelenlerin muayyen kişiler için “şehid oldu, şehid öldü” ve benzeri ifadeleri kullandıkları çoktur. İslam uleması da Allah yolunda ölen veya nasslarda belirtilmiş olan diğer sebeplerden ötürü ölmüş olan muayyen şahısları şehid olarak isimlendirmişlerdir.

Bunu yaparken o kişinin batini halini ve buna taalluk eden uhrevi hakikatini kesinleştirmemişlerdir. Zira bunu ancak Allah (*celle ve âlâ*) bilebilir, lakin zahiri haline taalluk eden ve zann-i galibe dayanan dünyevi hükmü ispat etmişlerdir.

Daha önce de geçtiği gibi dini isme hüküm terettüp eder. Terettüp eden hüküm de ikidir. Bir, dünyevi hüküm, iki uhrevi hüküm. Dünya hükmünde yakın şart değildir, zann-i galib kâfidir. Uhrevi hükmü ise ancak Allah (*subhanehu ve teâlâ*) ve O'nun emriyle Rasûlü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) haber verebilir. Buna binaen kişinin zahiri haline göre kişiye dünyada hüküm verilir, gizledikleri ve ahiretteki hali ise Allah (*celle ve âlâ*)'ya bırakılır. Ancak şartlar tamamlanmış ve engeller kalkmış ise hakkında var olan nassların ifade ettiği uhrevi müjde veya tehdit ispat edilir.

Evet, şehid ismi dini bir isimdir ve dünyevi ve uhrevi hüküm alır. Şartlar oluşmuş ve engeller kalkmış ise, yani zahiren nasslarda belirtilmiş hallerden birisi üzere ölmüş ise ve yine nasslarda belirtilmiş olan hakkında şehadeti engelleyen bir mani söz konusu değil ise (zahiren şehadet sebeplerin var olmasına rağmen şehadeti engelleyen manilerin neler olduğu inşaAllah sonraki yazılarda gelecek) kişi için şehadetine şahitlik edilir. Falan, falan inşaAllah şehiddir denilir. Mareke şehidiyse yıkanmaz, kefenlenmez, namazı kılınmaz, bizim şuur edemediğimiz ama nasslarda ifade edilen halleri kendisi için ümit edilir. Ölmedi, diridir denilir, cennetten rızıklanmaktadır denilir. Lakin işin hakikatini Allah (*celle ve âlâ*)'dan başkası bilemez. Gayesi neydi? Kalbi hali neydi? Amelleri neydi? Bunları ancak Allah (*azze ve celle*) bilir.

Şehadet sebeplerden birisiyle ölen kişiyi şehid olarak isimlendirmeyi men edenlerin getirdikleri delilleri de bu şekilde yorumlamak mümkündür. Bunun için ibni Hacer (*rahimehullah*) şerhinde İmam el-Buhari'nin attığı başlığı “yani bunu (şehadeti), vahiy yoluyla müstesna, kesinleştirmek surette” diyerek açıklar.

Ve Ebu'l-Hasan es-Sindi (*rahimehullah*) başlığın haşiyesinde şöyle der: “Yani ahiret hallerine bakıldığında durum böyledir, lakin dünya ahkâmına bakıldığında bunda bir beis yoktur, yoksa dünya ahkâmın icrası müşkül olur.”

Nitekim men edenlerin delil getirdikleri hadiseler bakıldığında Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) kişinin zahiri haline bakarak şehid olarak isimlendirmelerini veya cennet ile müjdelemelerini inkâr etmiyor, onlara gizli olan, lakin Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e gaybı bilen Allah (*celle ve âlâ*) tarafından vahiy ile bildirilen hakiki hallerini bilemeyeceklerini öğretiyor. İmam Muslim (*rahimehullah*)'ın Ömer bin Hattab (*radiyallahu anhu*) yoluyla rivayet ettiği hadiste bunun için delil vardır. Ömer (*radiyallahu anhu*) şöyle diyor: “Hayber gazvesinin vuku bulduğu gün Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in ashabından birkaç kişi gelecek: “Falan şehiddir, falan şehiddir” dediler. Nihayet bir adamın yanına vardılar ve onun hakkında da “falan şehiddir” dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*): “Hayır! Ben onu (*ganimetten*) *çaldığı bir cübbeden veya abadan dolayı cehennemde gördüm*” dedi. “Ey Hattab'ın oğlu! Git ve cennete müminlerden başkası giremez diye insanların içinde nida et!” buyurdu. Ben de çıktım ve: “Dikkat edin! Cennete müminlerden başkası giremez” diye nida ettim.” Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) insanların

bazıları için “falan Şehiddir” demelerini inkâr etmemiŐtir, lakin insanlar hakiki hali görünür halinin zıddına olan birisi için “falan Şehiddir” dediklerinde itiraz edip onlara gizli kalan, fakat kendisine (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bildirilen hakiki halini bildirmiştir.

Bunun için el-Muhelleb (*rahimehullah*) İmam el-Buhari (*rahimehullah*)’ın delil getirdiği Sehl bin Sad (*radıyallahu anhu*) hadisinde “bu hadiste el-Buhari’nin yaptığı yorumun (“falan Şehiddir denilmez”in) zıddı vardır” der. Allah’u Alem.

Allah’a hamd ve Rasûlüne salat ve selam olsun.

الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

ilimvecihad.com

ilimvecihad.com